

ЛІТЕРАТУРА

(українська та зарубіжна)

9 клас

Завдання
для діагностування результатів навчання
учнів/учениць за темою
«Реалізм як літературний напрям»
за підручником авторського колективу
Ольги Ніколенко
(К.: ВЦ «Академія», 2025)

Авторка – вчителька Олена Гвоздікова

«Так – Ні»

Визначте, які з цих тверджень правильні, а які – хибні.
Замалюйте комірки з правильним твердженням зеленим кольором, а з хибним – червоним.

У середині
XIX ст.
домінантним
літературним
напрямом
став реалізм.

Головна мета
реалізму —
точно й
правдиво
передати
дійсність.

Реалізм
повною мірою
сформувався
як цілісна
художня
система в XX
столітті.

Провідним
жанром
реалізму є
роман.

Мігель де
Сервантес
Сааведра є
представни-
ком просвіт-
ницького
реалізму.

Стендаль у
трактаті
«Расін і
Шекспір»
критикував
В. Шекспіра.

Густав Флобер
— один із
найвідоміших
реалістів
Франції.

Письменники
- реалісти
зображували
виняткові
характери у
виняткових
обставинах.

О. де Бальзак
для вивчення
людських
«типів»
спирався на
природничі
науки.

Письменники
-реалісти
уникали
зображення
суспільства.

У творах
реалізму
порушуються
соціальні
проблеми.

Реалізм
ніколи не
спирался на
здобутки
романтизму.

Поясніть слова

Поєднайте слова з їх змістом.

1. Реалізм

напрям у філософії, в якому єдиним джерелом знань вважають досвід, реальне життя, емпіричні науки (такі, що ґрунтуються на досвіді).

2. Позитивізм

один із художніх принципів, який полягає в наслідуванні мистецтвом дійсності, відтворенні життя в правдоподібних (міметичних) формах.

3. Мімесис

літературно-мистецький напрям, який полягає у всебічному відображенні взаємин людини і середовища, впливу соціально-історичних обставин на формування особистості.

1

2

3

Знайдіть слова

Знайдіть прізвища письменників/письменниць – представників/представниць літератури реалізму.

Ґ	М	Ш	Є	С	Т	Е	Н	Д	А	Л	Ь	Ц	Й	М	Ґ
Ф	Е	Л	Б	А	Л	Ь	З	А	К	Ч	А	У	А	І	А
Й	П	Б	Ї	К	Щ	І	Р	Д	Ь	Г	О	Г	О	Л	Ь
Ц	И	Ю	Х	Е	З	В	О	Ж	Т	Я	П	Е	П	Н	О
Ш	Е	В	Ч	Е	Н	К	О	Є	И	Ґ	Р	Н	Р	У	П
Ч	Н	Д	З	Н	Х	А	М	Е	Р	І	М	Е	О	Л	В
С	Р	Щ	Ґ	Ф	Л	О	Б	Е	Р	Ф	О	Г	Л	В	Щ
В	Т	Д	І	К	Е	Н	С	Ю	М	І	Л	Ш	Д	Т	Н
У	Ь	З	Й	Г	Ї	П	Л	Б	С	В	Д	Щ	Ч	І	У
К	О	Ж	Ц	Ш	Ф	Б	Р	О	Н	Т	Е	З	С	З	З
А	Г	А	У	П	А	Н	А	С	М	И	Р	Н	И	Й	П

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

Авторка – вчителька Олена Валеріївна Гвоздікова

Кросворд

Розв'яжіть кросворд і перевірте свої знання.

По горизонталі:

1. Французький письменник, автор циклу творів «Людська комедія».
4. Один із представників просвітницького реалізму, автор «Мандрів Гуллівера».
5. Філософський напрям, розвиток якого, поряд з природничими науками, вплинув на формування реалізму.
8. Англійський драматург, якого Стендаль пропонував наслідувати замість класицистів.
10. Моральна атмосфера суспільства, що турбувала письменників-реалістів.
11. Письменник, який назвав себе «художником переходу».

По вертикалі:

2. Жанр прозового твору, який відігравав провідну роль у реалізмі.
3. Французький письменник, автор трактату «Расін і Шекспір».
6. Країна, де реалізм повною мірою сформувався в XIX столітті.
7. Термін, що означає принцип наслідування дійсності, достовірність описів у реалізмі.
9. Французький реаліст, майстер новел з глибоким психологізмом.
12. Назва збірки 1857 року, в якій було обґрунтовано принципи реалізму.

Анаграми

Розшифруйте анаграми і дізнайтесь про жанрові особливості літератури реалізму.

Сйоцаипнл-
ьсіохнігичоло
мРона

вьПосіт

лаовеН

икЦил мніовРа

ибьайтооц-
оіоСлпвун мРона

епнма-яопоРе

Ознаки романтизму та реалізму

Прочитайте тези й визначте, які з цих ознак притаманні романтизму, а які – реалізму. Розмалюйте комірки у відповідні кольори або напишіть номери тверджень.

Ознаки романтизму

Ознаки реалізму

Філософська основа – німецька ідеалістична філософія.

Тяжіння до об'єктивності, достовірності.

Авторське, суб'єктивне сприйняття дійсності.

Наукова основа – філософія позитивізму, природознавчі науки та ін.

Увага до почуттів і переживань людей.

Герої/героїні – виключні особистості, в яких підкреслюється неповторно індивідуальне.

Увага до проблем взаємодії людини й середовища.

Зображення типових характерів у типових обставинах.

Правдоподібність відображення життя у конкретних формах (увага до деталей, побуту тощо).

Використання фантастики, екзотики, символів, емоційно-експресивних засобів.

Жанри – переважно епічні, драматичні (на зрілому етапі реалізму).

Жанри – переважно ліричні, ліро-епічні (вірш, балада, поема, дума тощо).

Вікторина

**Перевірте, чи добре ви засвоїли тему
«Реалізм як літературний напрям».**

1. У якому столітті виник реалізм як художній напрям?

- А. XVI ст.;
- Б. XVIII ст.;
- В. XIX ст.;
- Г. XX ст..

2. Які країни стали першими осередками реалізму?

- А. Франція, Англія, Німеччина;
- Б. Італія, Іспанія, Німеччина;
- В. США, Канада, Англія;
- Г. Франція, Польща, Угорщина.

**3. Як називають реалізм, притаманний літературі доби
Просвітництва?**

- А. науковий реалізм;
- Б. античний реалізм;
- В. класичний реалізм;
- Г. просвітницький реалізм.

**4. Який письменник у трактаті «Расін і Шекспір»
закликав митців відмовитися від абстрактних ідеалів та
звернутися до дійсності?**

- А. Віктор Гюго;
- Б. Стендаль;
- В. Вальтер Скотт;
- Г. Жан Расін.

Авторка – вчителька Олена Валеріївна Гвоздікова

Вікторина

5. Що найбільше вплинуло на формування реалізму як напрямку в літературі?

- А. розвиток музики та живопису;
- Б. поширення романтичних ідей;
- В. природничі науки та філософія позитивізму;
- Г. релігійні вчення та міфологія.

6. Яке з тверджень відповідає ідеї реалізму?

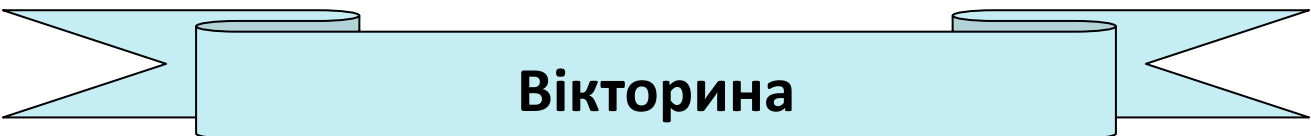
- А. письменник повинен правдиво зображувати людину і суспільство;
- Б. література має бути фантастичною і сповненою символів;
- В. мистецтво повинно відображати лише позитивні сторони життя;
- Г. головним у літературі є емоційність і піднесеність.

7. У чому полягає одна з головних особливостей реалізму, що відрізняє його від романтизму?

- А. використання чарівних персонажів;
- Б. зображення подій, що відбуваються в майбутньому;
- В. емоційність та суб'єктивність описів;
- Г. об'єктивна манера оповіді.

8. Визначте рису, характерну для героя/героїні літератури реалізму.

- А. прагнення втекти в потойбічний світ;
- Б. вчинки героя/героїні залежать від середовища;
- В. зв'язок із надприродними силами;
- Г. подібність до автора/авторки.

Вікторина

9. Які теми походять із романтизму, але набули нового звучання в реалізмі?

- А. доля героя на війні;
- Б. соціальна нерівність;
- В. втрачені ілюзії, розчарування, кохання;
- Г. повстання селян проти влади.

10. Що стало прикметною рисою реалістичної поетики ХІХ ст.?

- А. ідеалізація героїв;
- Б. химерність сюжету;
- В. простота композиції;
- Г. психологізація атмосфери твору.

11. Який письменник відкрив новий етап розвитку реалізму у 1850–1860-х роках?

- А. Густав Флобер;
- Б. Віктор Гюго;
- В. Гі де Мопассан;
- Г. Чарльз Дікенс.

12. Хто з авторів/авторок НЕ належить до реалістів/реалісток ХІХ століття?

- А. Гі де Мопассан;
- Б. Вільям Текерей;
- В. Джонатан Свіфт;
- Г. Шарлотта Бронте.

Тестування

**Перевірте, чи добре ви засвоїли тему
«Реалізм як літературний напрям».**

1. У який період відбувалася докорінна перебудова мистецтва, зокрема художньої літератури?

- А. кінець XVI ст. – протягом усього XVII ст.;
- Б. кінець XVII ст. – протягом усього XVIII ст.;
- В. кінець XVIII ст. – протягом усього XIX ст.;
- Г. кінець XIX ст. – протягом усього XX ст..

2. У яких роках реалізм сформувався в країнах Європи?

- А. 1800-1810-ті роки;
- Б. 1820-1830-ті роки;
- В. 1840-1850-ті роки;
- Г. 1860-1870-ті роки.

3. Хто з французьких письменників обґрунтував принципи реалізму у збірці «Реалізм» та журналі «Реалізм»?

- А. Жуль Шанфлері та Луї Дюранті;
- Б. Віктор Гюго та Стендаль;
- В. Оноре де Бальзак та Проспер Меріме;
- Г. Густав Флобер та Чарльз Дікенс.

4. Яку головну мету поставив собі Оноре де Бальзак під час створення циклу романів «Людська комедія»?

- А. осучаснити давньогрецьку міфологію;
- Б. створити нову історію Франції;
- В. проаналізувати творчість Данте Аліг'єрі;
- Г. відобразити сучасну Францію та створити її достовірний всебічний опис.

Тестування

5. На які галузі знань спирався Оноре де Бальзак для вивчення людських «типів» у суспільстві?

- А. астрологія та алхімія;
- Б. теологія та метафізика;
- В. природознавство, фізіологія, медицина;
- Г. архітектура та образотворче мистецтво.

6. Яку головну мету ставили перед собою реалісти/реалістки в мистецтві?

- А. відтворення абстрактних ідеалів;
- Б. відображення нереальних світів;
- В. зосередження виключно на внутрішніх переживаннях героя/героїні;
- Г. вивчення та дослідження стану суспільства засобами мистецтва.

7. Які жанри домінували в реалізмі, на відміну від романтизму?

- А. епічні (прозові) жанри, передовсім роман;
- Б. ліричні та ліро-епічні;
- В. драматичні та поетичні;
- Г. фольклорні та міфологічні.

8. Що є основним змістом реалістичних творів?

- А. містичні та фантастичні події;
- Б. зображення соціально-історичної дійсності, середовища, людських та суспільних відносин;
- В. втеча від реальності, абстрактні ідеї та мрії;
- Г. лише внутрішній світ особистості.

Авторка – вчителька Олена Валеріївна Гвоздікова

Тестування

9. У чому виявляється досвід романтичної літератури, корисний для реалістів/реалісток?

- А. в естетиці;
- Б. у втечі від реальності;
- В. у відтворенні внутрішнього світу людини;
- Г. у зображенні екзотичних місць.

10. Яку нову актуальну проблему відкрили реалісти/реалістки у своїх творах?

- А. боротьбу добра і зла;
- Б. створення ідеального суспільства;
- В. пригоди лицарів;
- Г. доля «маленької людини» в суворому середовищі.

11. Який роман відкрив новий етап розвитку реалізму в 1850-1860-х роках?

- А. «Червоне і чорне» Стендаля;
- Б. «Пані Боварі» Гюстава Флобера;
- В. «Шагренева шкіра» Оноре де Бальзака;
- Г. «Пригоди Олівера Твіста» Чарльза Дікенса.

12. Що стало причиною прагнення письменників/письменниць 1850-1860-х років детально й глибоко описати тогочасний стан дійсності?

- А. стабілізація буржуазного суспільства та моральний занепад у різних його сферах;
- Б. поява нових містичних теорій;
- В. розквіт романтичних ілюзій;
- Г. відкриття та колонізація нових земель.